

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 9ης Νοεμβρίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Αναγνώριση αποφάσεων οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους σε άλλο κράτος μέλος – Απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ – Άρθρο 3, παράγραφος 4, και άρθρο 8 – Άρνηση εκτέλεσης – Άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως – Συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες στο κράτος μέλος έκδοσης – Εξέταση σε δύο στάδια – Ανάκληση της αναστολής εκτέλεσης στερητικής της ελευθερίας ποινής που επιβλήθηκε από κράτος μέλος – Εκτέλεση της ποινής αυτής από άλλο κράτος μέλος»

Στην υπόθεση C-819/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Landgericht Aachen (πλημμελειοδικείο Άαχεν, Γερμανία) με απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Δεκεμβρίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

Staatsanwaltschaft Aachen

παρισταμένου του:

M. D.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Λυκούργο, πρόεδρο τμήματος, Ο. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (εισηγητή), S. Rodin και L. S. Rossi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Αιμιλίου

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις K. Bulterman και C. S. Schillemans,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις S. Grünheid και K. Herrmann,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Μαΐου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 4, και του άρθρου 8 της απόφασης-πλαίσιου 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2008, L 327, σ. 27), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24), σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας σχετικής με την αίτηση αναγνώρισης και εκτέλεσης στη Γερμανία απόφασης πολωνικού δικαστηρίου που επέβαλε στον M. D. ποινή φυλάκισης έξι μηνών.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 και 13 της απόφασης-πλαίσιου 2008/909 έχουν ως εξής:
 - «(5) Τα δικονομικά δικαιώματα στις ποινικές διαδικασίες συνιστούν κρίσιμο στοιχείο για τη διασφάλιση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών στα πλαίσια της δικαστικής συνεργασίας. Οι σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη αμοιβαία εμπιστοσύνη προς τα νομικά συστήματα των λοιπών κρατών μελών, επιτρέπουν στο κράτος εκτέλεσης να αναγνωρίζει τις αποφάσεις των αρχών του κράτους έκδοσης. Θα πρέπει συνεπώς να επιδιωχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας που προβλέπουν οι πράξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης περί εκτέλεσεως των ποινικών αποφάσεων, ιδίως εφόσον πρόκειται για υπηκόους της Ένωσης κατά των οποίων έχει εκδοθεί ποινική απόφαση με την οποία τους επιβάλλεται ποινή στερητική της ελευθερίας ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας σε άλλο κράτος μέλος. Είναι οπωσδήποτε αναγκαίο να παρέχονται στους κατάδικους οι κατάλληλες εγγυήσεις, ωστόσο θα πρέπει να παύσει πλέον να είναι δεσπόζουσα σημασία η στάση τους κατά τη διαδικασία με το να απαιτείται η συναίνεσή τους προκειμένου να διαβιβασθεί η καταδικαστική απόφαση σε άλλο κράτος μέλος προς αναγνώρισή της και προς εκτέλεση της επιβληθείσας ποινής.

[...]

(13) Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από το άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και εκφράζονται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως στο κεφάλαιο VI. Κανένα στοιχείο της παρούσας απόφασης-πλαίσιο δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι απαγορεύει την άρνηση εκτέλεσης απόφασης όταν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι να πιστευτεί ότι η ποινή επιβλήθηκε προκειμένου να τιμωρηθεί ένα πρόσωπο λόγω του φύλου του, της φυλής του, της θρησκείας του, της εθνοτικής καταγωγής του, της εθνικότητάς του, της γλώσσας του, των πολιτικών του πεποιθήσεων ή του σεξουαλικού προσανατολισμού του, ή ότι η θέση του εν λόγω προσώπου μπορεί να θιγεί για οποιονδήποτε από αυτούς τους λόγους.»

4 Το άρθρο 3 της απόφασης-πλαισίου, με τίτλο «Σκοπός και πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα εξής:

«1. Σκοπός της παρούσας απόφασης-πλαίσιο είναι η θέσπιση των κανόνων σύμφωνα με τους οποίους ένα κράτος μέλος, προκειμένου να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη του καταδίκου, αναγνωρίζει καταδικαστική απόφαση και εκτελεί την ποινή.

2. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται εφόσον ο κατάδικος ευρίσκεται στο κράτος έκδοσης ή στο κράτος εκτέλεσης.

[...]

4. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των βασικών νομικών αρχών που κατοχυρώνονται από το άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.»

5 Το άρθρο 4 της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, με τίτλο «Κριτήρια για τη διαβίβαση καταδικαστικής απόφασης και πιστοποιητικού σε άλλο κράτος μέλος», ορίζει τα εξής:

«1. Εφόσον ο κατάδικος ευρίσκεται στο κράτος έκδοσης ή στο κράτος εκτέλεσης και εφόσον έχει δώσει τη συναίνεσή του όπου απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο [6], μια καταδικαστική απόφαση, συνοδευόμενη από το πιστοποιητικό, τυποποιημένο έντυπο του οποίου περιέχεται στο παράρτημα I, [...] μπορεί να διαβιβασθεί σε ένα από τα εξής κράτη μέλη:

α) στο κράτος μέλος της εθνικότητας του καταδίκου στο οποίο ζει ή

β) στο κράτος μέλος της εθνικότητας του καταδίκου, προς το οποίο, μολονότι δεν είναι το κράτος μέλος στο οποίο ζει, ο κατάδικος θα μεταχθεί μετά την απαλλαγή του από την εκτέλεση της ποινής δυνάμει διαταγής απέλασης ή απομάκρυνσης που περιλαμβάνεται στην καταδικαστική απόφαση ή σε άλλη δικαστική ή διοικητική απόφαση ή οποιοδήποτε άλλο μέτρο που αποτελεί συνέπεια της καταδικαστικής απόφασης· ή

γ) οποιοδήποτε κράτος μέλος πέραν του κράτους που αναφέρεται στα στοιχεία α) ή β), του οποίου η αρμόδια αρχή συναινεί προς τη διαβίβαση της απόφασης και του πιστοποιητικού προς το εν λόγω κράτος μέλος.

[...]

- 6 Το άρθρο 8 της ίδιας απόφασης-πλαisiού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αναγνώριση της καταδικαστικής απόφασης και εκτέλεση της ποινής», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης αναγνωρίζει την καταδικαστική απόφαση η οποία διαβιβάζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 και κατά τη διαδικασία του άρθρου 5 και λαμβάνει πάραυτα κάθε απαραίτητο μέτρο για την εκτέλεση της ποινής, εκτός εάν η αρμόδια αρχή αποφασίσει να προβάλει κάποιο από τους λόγους μη αναγνώρισης και εκτέλεσης που προβλέπει το άρθρο 9.

[...]

- 7 Το άρθρο 9 της απόφασης-πλαisiού 2008/909, με τίτλο «Λόγοι μη αναγνώρισης και μη εκτέλεσης», προβλέπει τα εξής:

«1. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης δύναται να αρνηθεί να αναγνωρίσει την καταδικαστική απόφαση και να εκτελέσει την ποινή, εάν:

[...]

θ) σύμφωνα με το πιστοποιητικό που προβλέπεται στο άρθρο 4, το πρόσωπο δεν εμφανίστηκε αυτοπροσώπως στη δίκη που οδήγησε στην έκδοση της απόφασης, εκτός εάν στο πιστοποιητικό αναφέρεται ότι το πρόσωπο, βάσει περαιτέρω δικονομικών απαιτήσεων που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο του κράτους έκδοσης:

i) εν ευθέτω χρόνω:

– είτε είχε κλητευθεί αυτοπροσώπως και με την κλήτευση είχε ενημερωθεί σχετικά με την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως, είτε είχε δι' άλλων μέσων ενημερωθεί πραγματικά και επισήμως για την προγραμματισμένη ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης αυτής, κατά τρόπον ώστε να αποδεικνύεται σαφώς ότι τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης,

– και

– είχε ενημερωθεί ότι μπορεί να εκδοθεί απόφαση σε περίπτωση που το πρόσωπο δεν εμφανιστεί στη δίκη·

ή

ii) το πρόσωπο τελούσε εν γνώσει της προγραμματισμένης δίκης, είχε δώσει δε εντολή σε δικηγόρο, τον οποίον διόρισε είτε το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είτε το κράτος, να τον/την εκπροσωπήσει στη δίκη, και εκπροσωπήθηκε όντως από αυτόν τον δικηγόρο στη δίκη·

ή

iii) αφού του επεδόθη η απόφαση και ενημερώθηκε ρητά για το δικαίωμά του να δικαστεί εκ νέου ή να ασκήσει ένδικο μέσο, όπου το πρόσωπο δικαιούται να παρίσταται, η δε ουσία της υπόθεσης περιλαμβανομένων και νέων αποδεικτικών στοιχείων, θα επανεξεταστεί, και η δίκη μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή της αρχικής απόφασης:

– έχει δηλώσει ρητώς ότι δεν αμφισβητεί την απόφαση·

– ή

- δεν έχει ζητήσει να δικαστεί εκ νέου ή δεν έχει ασκήσει ένδικο μέσο εντός της ισχύουσας προθεσμίας·

[...]».

- 8 Το άρθρο 17 της εν λόγω απόφασης-πλαίσιου, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δίκαιο που διέπει την εκτέλεση», έχει ως εξής:

«1. Η εκτέλεση ποινής διέπεται από το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης. Οι αρχές του κράτους εκτέλεσης είναι, με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, αποκλειστικώς αρμόδιες να αποφασίζουν σχετικά με τη διαδικασία εκτέλεσης και να καθορίζουν όλα τα σχετικά μέτρα, περιλαμβανομένων των λόγων της πρόωρης ή υπό όρους αποφυλάκισης.

[...]»

Η κύρια δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 9 Ο Μ. D. είναι Πολωνός υπήκοος ο οποίος έχει τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία και καταδικάστηκε στην Πολωνία σε ποινή φυλάκισης έξι μηνών με αναστολή με απόφαση της 7ης Αυγούστου 2018 του Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (πλημμελειοδικείο Szczecin-Prawobrzeże, Πολωνία). Ο ενδιαφερόμενος δεν παρέστη στη δίκη του, μολονότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τα πολωνικά δικαστήρια, η κλήση στο ακροατήριο του απεστάλη στη διεύθυνση στην Πολωνία την οποία είχε δηλώσει στο πλαίσιο της ανακριτικής διαδικασίας.
- 10 Με διάταξη της 16ης Ιουλίου 2019, το ίδιο δικαστήριο ανακάλεσε την αρχικώς χορηγηθείσα αναστολή και διέταξε την εκτέλεση της ποινής φυλάκισης που είχε επιβληθεί στον Μ. D. Οι λόγοι της ανάκλησης και, ειδικότερα, το ζήτημα αν αυτή ήταν συνέπεια νέας ποινικής καταδίκης δεν προκύπτουν σαφώς από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο.
- 11 Στις 13 Αυγούστου 2020 το Sąd Okręgowy w Szczecinie (περιφερειακό δικαστήριο Szczecin, Πολωνία) εξέδωσε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει του οποίου ο Μ. D. συνελήφθη στη Γερμανία. Με απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, η Staatsanwaltschaft Köln (εισαγγελία Κολωνίας, Γερμανία) αρνήθηκε την εκτέλεση του εν λόγω εντάλματος σύλληψης βάσει του άρθρου 4, σημείο 6, της απόφασης-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2002/584), με την αιτιολογία ότι ο ενδιαφερόμενος είχε από πολλών ετών τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία και αντιτάχθηκε στην παράδοσή του στις πολωνικές αρχές.
- 12 Στις 26 Ιανουαρίου 2021 το Sąd Okręgowy w Szczecinie (περιφερειακό δικαστήριο Szczecin) υπέβαλε στην Generalstaatsanwaltschaft Berlin (γενική εισαγγελία Βερολίνου, Γερμανία) επικυρωμένο αντίγραφο της απόφασης της 7ης Αυγούστου 2018, συνοδευόμενο από το πιστοποιητικό του άρθρου 4 της απόφασης-πλαίσιου 2008/909, ζητώντας να εκτελεστεί στη Γερμανία η ποινή φυλάκισης που είχε επιβληθεί στον Μ. D. Η δικογραφία διαβιβάστηκε στην Staatsanwaltschaft Aachen (εισαγγελία Άαχεν, Γερμανία), η οποία ήταν κατά τόπον αρμόδια.

- 13 Με απόφαση της 2ας Νοεμβρίου 2021 και αφού άκουσε τον M. D., ο οποίος δήλωσε ότι δεν είχε λάβει κλήση στην ακροαματική διαδικασία στην Πολωνία και υποστήριξε ότι οι εις βάρος του κατηγορίες ήταν αβάσιμες, η εισαγγελία Άαχεν ζήτησε από το τμήμα εκτέλεσης των ποινών του Landgericht Aachen (πλημμελειοδικείο Άαχεν, Γερμανία), αιτούντος δικαστηρίου, να δεχθεί την αίτηση αναγνώρισης και εκτέλεσης της απόφασης της 7ης Αυγούστου 2018 και της διάταξης της 16ης Ιουλίου 2019 που είχε εκδώσει το Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (πλημμελειοδικείο Szczecin-Prawobrzeże), καθώς και να επιβάλει στον M. D. ποινή φυλάκισης έξι μηνών. Κατά την εισαγγελία Άαχεν, πληρούνταν όλες οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εκτέλεση της απόφασης που είχε εκδοθεί στην Πολωνία. Ειδικότερα, κατά την ίδια πάντοτε, οι πράξεις για τις οποίες εκδόθηκε η καταδικαστική απόφαση και οι οποίες είχαν τελεστεί κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ Μαρτίου και Ιουνίου 2009 τιμωρούνταν κατά το γερμανικό ποινικό δίκαιο ως υπεξαίρεση και πλαστογραφία.
- 14 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν μπορεί να αρνηθεί να κηρύξει εκτελεστή στη Γερμανία την ποινή φυλάκισης που επιβλήθηκε στον M. D. στην Πολωνία, λόγω παράβασης από το κράτος μέλος αυτό του άρθρου 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη και του άρθρου 2 ΣΕΕ. Επισημαίνει δε ότι από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του προκύπτουν συστημικές ή γενικευμένες πλημμέλειες του πολωνικού δικαστικού συστήματος κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης και της διάταξης του Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (πλημμελειοδικείο Szczecin-Prawobrzeże) των οποίων ζητείται η εκτέλεση, ήτοι στις 7 Αυγούστου 2018 και στις 16 Ιουλίου 2019. Συναφώς, παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στην αιτιολογημένη πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, σχετικά με το κράτος δικαίου στην Πολωνία, της 20ής Δεκεμβρίου 2017 [COM(2017) 835 final], καθώς και στην πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου επί του θέματος.
- 15 Στο πλαίσιο αυτό, το Landgericht Aachen (πλημμελειοδικείο Άαχεν) διερωτάται αν, για την αναγνώριση και την εκτέλεση στη Γερμανία της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε στον M. D. στην Πολωνία, απόκειται στο ίδιο να κρίνει αν το δικαστικό σύστημα του εν λόγω κράτους μέλους παρουσίαζε πλημμέλειες κατά τις ημερομηνίες της 7ης Αυγούστου 2018 και της 16ης Ιουλίου 2019, καθώς και αν προσβλήθηκε το θεμελιώδες δικαίωμα του ενδιαφερομένου σε δίκαιη δίκη, ή αν η σχετική κρίση απόκειται στο Δικαστήριο, προκειμένου να αποφευχθούν αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης. Επί της ουσίας, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι προφανές ότι η λύση που προέκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), σχετικά με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, μπορεί να εφαρμοστεί και σε σχέση με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909, καθόσον η τελευταία δεν περιέχει αναφορά αντίστοιχη προς την αιτιολογική σκέψη 10 της απόφασης-πλαισίου 2002/584, και λαμβανομένης υπόψη της λύσης στην οποία κατέληξε το Δικαστήριο με την απόφαση της 27ης Μαΐου 2019, OG και PI (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau) (C-508/18 και C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).
- 16 Το Landgericht Aachen (πλημμελειοδικείο Άαχεν) διερωτάται επίσης πώς πρέπει να ενεργήσει σε περίπτωση που, κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης ή των αποφάσεων των οποίων ζητείται η εκτέλεση, η κατάσταση του κράτους δικαίου στο κράτος μέλος έκδοσής τους ήταν μεν ικανοποιητική, αλλά στη συνέχεια εξελίχθηκε δυσμενώς, με αποτέλεσμα να μην είναι πλέον ικανοποιητική κατά τον χρόνο κατά τον οποίον το δικαστήριο του κράτους εκτέλεσης οφείλει να αποφανθεί επί της αναγνώρισης και της εκτέλεσης της καταδικαστικής απόφασης.

17 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Landgericht Aachen (πλημμελειοδικείο Ααχεν) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλασιίου 2008/909 [...], σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του [Χάρτη], το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτελέσεως το οποίο καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως της εκτελεστότητας να αρνηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 8 της [αποφάσεως-πλασιίου 2008/909], να αναγνωρίσει την απόφαση άλλου κράτους μέλους και να εκτελέσει την επιβληθείσα με την εν λόγω απόφαση ποινή, εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση που επικρατεί στο εν λόγω κράτος μέλος κατά τον χρόνο εκδόσεως της προς εκτέλεση αποφάσεως ή των μεταγενέστερων αποφάσεων που συνδέονται με αυτήν είναι ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, επειδή το ίδιο το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ;

2) Μπορεί, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της [αποφάσεως-πλασιίου 2008/909], σε συνδυασμό με την αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτελέσεως το οποίο καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως της εκτελεστότητας, να αρνηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 8 της [αποφάσεως-πλασιίου 2008/909], να αναγνωρίσει την απόφαση άλλου κράτους μέλους και να εκτελέσει την επιβληθείσα με την εν λόγω απόφαση ποινή, εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι, κατά τον χρόνο της κηρύξεως της εκτελεστότητας, το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την ανωτέρω αρχή;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Πρέπει, πριν το δικαστήριο αρνηθεί να αναγνωρίσει απόφαση δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και να εκτελέσει την επιβληθείσα με την εν λόγω απόφαση ποινή, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της [αποφάσεως-πλασιίου 2008/909], σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του [Χάρτη], λόγω της υπάρξεως ενδείξεων ότι η κατάσταση που επικρατεί στο εν λόγω κράτος μέλος είναι ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, επειδή το ίδιο το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την αρχή του κράτους δικαίου, να εξετάσει σε δεύτερο στάδιο αν η ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη κατάσταση είχε στην επίμαχη διαδικασία συγκεκριμένες δυσμενείς συνέπειες εις βάρος του καταδικασθέντος;

4) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο και/ή στο δεύτερο ερώτημα υπό την έννοια ότι το Δικαστήριο, και όχι τα δικαστήρια των κρατών μελών, είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του ζητήματος αν η κατάσταση που επικρατεί σε κράτος μέλος είναι ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, επειδή το ίδιο το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την αρχή του κράτους δικαίου:

Λειτουργούσε, στις 7 Αυγούστου 2018 και/ή στις 16 Ιουλίου 2019, το δικαστικό σύστημα στη Δημοκρατία της Πολωνίας σύμφωνα με την αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ ή συνάδει το εν λόγω σύστημα επί του παρόντος με την ανωτέρω αρχή;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 18 Με το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία είναι σκόπιμο να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 3, παράγραφος 4, και το άρθρο 8 της απόφασης-πλαisiού 2008/909 έχουν την έννοια ότι το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορεί αυτεπαγγέλτως να αρνηθεί να αναγνωρίσει και να εκτελέσει ποινική καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, όταν έχει στη διάθεσή του στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών στο εν λόγω άλλο κράτος μέλος όσον αφορά το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και, γενικότερα, τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος και τον σεβασμό του κράτους δικαίου. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποια ημερομηνία πρέπει να λάβει υπόψη προκειμένου να εξετάσει την ύπαρξη τέτοιων συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών και αν πρέπει επιπλέον να βεβαιωθεί ότι οι πλημμέλειες αυτές είχαν συγκεκριμένη επίπτωση στην κατάσταση του καταδικασθέντος.
- 19 Όπως και η απόφαση-πλαίσιο 2002/584, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 συγκεκριμενοποιεί, στον ποινικό τομέα, τις αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνώρισης, οι οποίες επιβάλλουν, ιδίως όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, σε καθένα από τα κράτη μέλη να δέχεται, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, ότι τα λοιπά κράτη μέλη τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, ότι σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται από το δίκαιο αυτό [πρβλ. αποφάσεις της 10ης Νοεμβρίου 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, σκέψη 26, και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, Openbaar Ministerie (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 40]. Όπως υπογραμμίζεται στην αιτιολογική της σκέψη 5, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 ενισχύει τη δικαστική συνεργασία σε θέματα αναγνώρισης και εκτέλεσης ποινικών αποφάσεων όταν πολίτες της Ένωσης έχουν καταδικαστεί σε ποινές στερητικές της ελευθερίας ή σε μέτρα στερητικά της ελευθερίας σε άλλο κράτος μέλος, προκειμένου να διευκολυνθεί η κοινωνική επανένταξή τους.
- 20 Προς τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 8 της εν λόγω απόφασης-πλαisiού προβλέπει ότι η αρχή εκτέλεσης υποχρεούται κατ' αρχήν να δεχθεί την αίτηση για την αναγνώριση καταδικαστικής απόφασης και για την εκτέλεση ποινής στερητικής της ελευθερίας ή στερητικού της ελευθερίας μέτρου ασφαλείας που έχει επιβληθεί σε άλλο κράτος μέλος, η οποία της έχει διαβιβαστεί σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 της εν λόγω απόφασης-πλαisiού. Δεν μπορεί κατ' αρχήν να απορρίψει τέτοια αίτηση παρά μόνον για τους λόγους μη αναγνώρισης και μη εκτέλεσης που απαριθμούνται περιοριστικώς στο άρθρο 9 της ίδιας απόφασης-πλαisiού.
- 21 Το Δικαστήριο πάντως έχει δεχθεί ότι χωρούν περιορισμοί των αρχών της αμοιβαίας αναγνώρισης και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών υπό εξαιρετικές περιστάσεις (απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldărău, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 22 Τούτο ισχύει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στον τομέα που διέπεται από την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης αντιμετωπίζει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, σε περίπτωση παράδοσής του στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος. Για να καταλήξει στη λύση αυτή, το Δικαστήριο στηρίχθηκε, κατ' αρχάς, στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαisiού 2002/584, το οποίο προβλέπει

ότι η απόφαση αυτή δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μεταβολή της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ, καθώς και στον απόλυτο χαρακτήρα του θεμελιώδους δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldărău, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 83 και 84).

- 23 Στη συνέχεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι η αρχή εκτέλεσης μπορεί επίσης, κατ' εξαίρεση, να μην εκτελέσει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης όταν η παράδοση του εκζητούμενου ενδέχεται να τον εκθέσει σε πραγματικό κίνδυνο προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, λαμβανομένης υπόψη της κεφαλαιώδους σημασίας του δικαιώματος αυτού για την προστασία του συνόλου των δικαιωμάτων που αντλούν οι πολίτες από το δίκαιο της Ένωσης και για την προάσπιση των κοινών αξιών των κρατών μελών που μνημονεύονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ιδίως δε της αξίας του κράτους δικαίου [πρβλ. αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2016:586, σκέψεις 48 και 59, και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, Openbaar Ministerie (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψεις 45 και 46].
- 24 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η λύση αυτή μπορεί να εφαρμοστεί και στην περίπτωση αίτησης με την οποία δεν ζητείται η παράδοση, στις αρχές έκδοσης, προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της απόφασης-πλαίσιο 2002/584, αλλά η αναγνώριση απόφασης και η εκτέλεση στο κράτος εκτέλεσης ποινικής καταδίκης που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, όταν υφίστανται στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι οι συνθήκες στο τελευταίο αυτό κράτος μέλος κατά τον χρόνο που εκδόθηκε η προς εκτέλεση απόφαση ή οι μεταγενέστερες σχετικές με αυτή αποφάσεις είναι αντίθετες προς το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη.
- 25 Επισημαίνεται συναφώς ότι το άρθρο 3, παράγραφος 4, της απόφασης-πλαίσιο 2008/909 ορίζει ότι αυτή δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των βασικών νομικών αρχών που κατοχυρώνονται από το άρθρο 6 ΣΕΕ.
- 26 Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 13 της εν λόγω απόφασης-πλαίσιο αναφέρει ότι αυτή «σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από το άρθρο 6 [ΣΕΕ] και εκφράζονται στο Χάρτη [...], και ιδίως στο κεφάλαιο VI», μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη. Στην ίδια αιτιολογική σκέψη αναφέρεται ειδικότερα ότι «[κ]ανένα στοιχείο της [απόφασης-πλαίσιο 2008/909] δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι απαγορεύει την άρνηση εκτέλεσης απόφασης όταν υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι να πιστεύεται ότι η ποινή επιβλήθηκε προκειμένου να τιμωρηθεί ένα πρόσωπο λόγω του φύλου του, της φυλής του, της θρησκείας του, της εθνικής καταγωγής του, της εθνικότητάς του, της γλώσσας του, των πολιτικών του πεποιθήσεων ή του σεξουαλικού προσανατολισμού του, ή ότι η θέση του εν λόγω προσώπου μπορεί να θιγεί για οποιονδήποτε από αυτούς τους λόγους».
- 27 Επομένως, όπως και η απόφαση-πλαίσιο 2002/584, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 έχει την έννοια ότι η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί, σε εξαιρετικές περιστάσεις, την αναγνώριση και την εκτέλεση ποινικής καταδικαστικής απόφασης εκδοθείσας στο κράτος μέλος έκδοσης, όταν έχει στη διάθεσή της στοιχεία από τα οποία προκύπτουν συστημικές ή

γενικευμένες πλημμέλειες δυνάμενες να επηρεάσουν την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας στο κράτος μέλος έκδοσης και να θίξουν, ως εκ τούτου, το ουσιώδες περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος του ενδιαφερομένου σε δίκαιη δίκη.

- 28 Συγκεκριμένα, σε απάντηση των ερωτημάτων του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η άρνηση εκτέλεσης αίτησης που υποβλήθηκε βάσει της απόφασης-πλαίσιο 2008/909 σε περίπτωση συστημικών ή γενικευμένων προσβολών του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη στο κράτος μέλος έκδοσης, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η δυνατότητα άρνησης αναγνώρισης και εκτέλεσης ποινικής καταδικαστικής απόφασης βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της απόφασης-πλαίσιο 2008/909, λόγω κινδύνου προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, προϋποθέτει ότι η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης οφείλει να προβεί σε εξέταση σε δύο στάδια.
- 29 Σε ένα πρώτο στάδιο, η αρχή αυτή καλείται να κρίνει αν υφίστανται αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου προσβολής, στο κράτος μέλος έκδοσης, του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, λόγω συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας στο εν λόγω κράτος μέλος [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, *Openbaar Ministerie* (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 30 Σε μια τέτοια περίπτωση, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης πρέπει να διακριβώσει σε δεύτερο στάδιο, κατά τρόπο συγκεκριμένο και ακριβή, σε ποιον βαθμό οι διαπιστωθείσες κατά το πρώτο στάδιο πλημμέλειες μπορεί να είχαν επιπτώσεις στη λειτουργία των δικαστηρίων του κράτους μέλους έκδοσης τα οποία είναι αρμόδια για τις διαδικασίες που κινήθηκαν εις βάρος του ενδιαφερομένου και εάν, λαμβανομένων υπόψη της προσωπικής κατάστασής του, της φύσης της αξιόποινης πράξης για την οποία δικάστηκε και του πραγματικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η καταδικαστική απόφαση της οποίας ζητείται η αναγνώριση και η εκτέλεση, καθώς και των συμπληρωματικών πληροφοριών που ενδεχομένως παρέσχε το εν λόγω κράτος μέλος κατ' εφαρμογήν της απόφασης-πλαίσιο, υφίστανται σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι για να θεωρηθεί ότι ένας τέτοιος κίνδυνος επήλθε πράγματι στη συγκεκριμένη περίπτωση [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, *Openbaar Ministerie* (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος), C-562/21 PPU και C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 31 Συναφώς, το γεγονός ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν περιέχει αναφορά αντίστοιχη της αιτιολογικής σκέψης 10 της απόφασης-πλαίσιο 2002/584, σύμφωνα με την οποία η εφαρμογή του μηχανισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δύναται να ανασταλεί μόνον στην περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αρχών που διατυπώνονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ, παραβίασης η οποία διαπιστώνεται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, σχετικά με τη δυνατότητα γενικής αναστολής του μηχανισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης έναντι κράτους μέλους, δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την ανάγκη να διενεργεί η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης, κατά περίπτωση, τους περιγραφέντες στην προηγούμενη σκέψη ελέγχους.
- 32 Η δε απόφαση της 27ης Μαΐου 2019, OG και PI (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau) (C-508/18 και C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), την οποία επικαλείται το αιτούν δικαστήριο, αφορούσε το ζήτημα αν οι εισαγγελικές αρχές εμπίπτουν στην έννοια της «δικαστικής αρχής

έκδοσης του εντάλματος», κατά την απόφαση-πλαίσιο 2002/584, το οποίο δεν έχει άμεση σχέση με το ερώτημα που υποβλήθηκε στην υπό κρίση υπόθεση. Εν πάση περιπτώσει, από την απόφαση εκείνη δεν μπορεί να συναχθεί ότι συστημικές ή γενικευμένες πλημμελίες όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας στο κράτος μέλος έκδοσης αρκούν για να απαλλαγεί το κράτος εκτέλεσης από την υποχρέωση να αναγνωρίζει και να εκτελεί τις ποινικές καταδικαστικές αποφάσεις των δικαστηρίων του κράτους μέλους έκδοσης βάσει της απόφασης-πλαισίου 2008/909 [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie (Ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής έκδοσης)*, C-354/20 PPU και C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, σκέψη 50].

- 33 Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι η ύπαρξη τέτοιων συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών δεν επηρεάζει κατ' ανάγκην όλες τις αποφάσεις που εκδίδονται από τα δικαστήρια του εν λόγω κράτους μέλους σε κάθε συγκεκριμένη υπόθεση [πρβλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie (Ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής έκδοσης)*, C-354/20 PPU και C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, σκέψεις 41 και 42].
- 34 Η αναγνώριση στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης της δυνατότητας να θέτει αυτεπαγγέλτως σε αναστολή τον προβλεπόμενο από την απόφαση-πλαίσιο 2008/909 μηχανισμό, αρνούμενη για λόγους αρχής να ικανοποιήσει το σύνολο των αιτήσεων για την αναγνώριση αποφάσεων και για την εκτέλεση ποινικών καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί από το κράτος μέλος στο οποίο απαντούν οι πλημμελίες αυτές, θα έθετε υπό αμφισβήτηση τις αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνώρισης στις οποίες στηρίζεται η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie (Ανεξαρτησία της δικαστικής αρχής έκδοσης)*, C-354/20 PPU και C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, σκέψη 43].
- 35 Εξάλλου, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει το αιτούν δικαστήριο, εναπόκειται στο ίδιο και όχι στο Δικαστήριο να εκτιμήσει αν από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ο ενδιαφερόμενος προκύπτει λόγος που δικαιολογεί την άρνηση αναγνώρισης και εκτέλεσης της επίμαχης στην κύρια δίκη ποινικής καταδικαστικής απόφασης, εξυπακουομένου πάντως ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η δυνατότητα τέτοιας άρνησης συνιστά εξαίρεση η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενά [βλ., κατ' αναλογία, διάταξη της 12ης Ιουλίου 2022, *Minister for Justice and Equality (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος – II)*, C-480/21, EU:C:2022:592, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 36 Διευκρινίζεται επίσης, όσον αφορά την ημερομηνία την οποία πρέπει να λάβει υπόψη η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης για να προβεί στη σχετική εκτίμηση, ότι, στην περίπτωση αίτησης που εμπίπτει στην απόφαση-πλαίσιο 2008/909, με την οποία ζητείται η αναγνώριση και εκτέλεση, σε κράτος μέλος, ποινικής καταδικαστικής απόφασης που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, η εξέταση της ύπαρξης συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών του δικαστικού συστήματος του κράτους μέλους έκδοσης, ιδίως όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστηρίων, πρέπει οπωσδήποτε να πραγματοποιείται υπό το πρίσμα της κατάστασης που ίσχυε στο εν λόγω κράτος μέλος κατά τον χρόνο έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης. Κατά τη σχετική εκτίμηση, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές με την εν λόγω κατάσταση εξελίξεις μέχρι την ως άνω ημερομηνία. Αντιθέτως, δεν συντρέχει κατ' αρχήν λόγος να λαμβάνονται υπόψη οι μεταγενέστερες της εν λόγω ημερομηνίας σχετικές εξελίξεις.
- 37 Πράγματι, σκοπός της εξέτασης αυτής είναι να παράσχει στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης τη δυνατότητα να εκτιμήσει, βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε ο ενδιαφερόμενος, αν οι εν λόγω συστημικές ή γενικευμένες πλημμελίες μπόρεσαν να έχουν

συγκεκριμένη επίπτωση στην ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατά του προσώπου αυτού και οδήγησε στην καταδίκη του [βλ., κατ' αναλογία, διάταξη της 12ης Ιουλίου 2022, Minister for Justice and Equality (Δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος – II), C-480/21, EU:C:2022:592, σκέψη 41).

- 38 Επομένως, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη του τον χρόνο έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης, προκειμένου να εκτιμήσει τόσο την ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών στο κράτος μέλος έκδοσης όσο και τη συγκεκριμένη επίπτωση που αυτές μπορεί να είχαν στην κατάσταση του καταδικασθέντος.
- 39 Αντιθέτως, παρέλκει η εξέταση του ζητήματος του σεβασμού του κράτους δικαίου στο κράτος μέλος έκδοσης κατά την ημερομηνία κατά την οποία η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης καλείται να αποφανθεί επί της αίτησης για την αναγνώριση απόφασης και την εκτέλεση ποινικής καταδίκης που εκδόθηκαν στο κράτος μέλος έκδοσης, δεδομένου ότι σκοπός της διαδικασίας αυτής είναι ακριβώς να μην παραδοθεί ο ενδιαφερόμενος στις αρχές του τελευταίου αυτού κράτους μέλους, αλλά να παραμείνει στο κράτος μέλος εκτέλεσης για να εκτίσει εκεί την ποινή του.
- 40 Το ίδιο ισχύει και για την κατάσταση στο κράτος μέλος έκδοσης κατά την ημερομηνία ανάκλησης της αναστολής, εφόσον αυτή ανακλήθηκε λόγω παράβασης αντικειμενικού όρου που συνόδευε ενδεχομένως την αρχική ποινή, δεδομένου ότι η ανάκληση αυτή συνιστά απλό μέτρο εκτέλεσης που δεν μεταβάλλει ούτε τη φύση ούτε το ύψος της ποινής [πρβλ. απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 41 Ωστόσο, σε περίπτωση που η ανάκληση της αναστολής είναι αποτέλεσμα νέας ποινικής καταδίκης, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει στην υπόθεση της κύριας δίκης, εναπόκειται στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης να εκτιμήσει την κατάσταση που επικρατούσε στο κράτος μέλος έκδοσης μέχρι την ημερομηνία της νέας καταδικαστικής απόφασης της οποίας η δημοσίευση προκάλεσε την ανάκληση και, ως εκ τούτου, κατέστησε δυνατή την υποβολή αίτησης για την αναγνώριση και την εκτέλεση της αρχικής ποινής [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2023, Minister for Justice and Equality (Άρση αναστολής), C-514/21 και C-515/21, EU:C:2023:235, σκέψεις 67 και 68].
- 42 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 4, και το άρθρο 8 της απόφασης-πλαίσιου 2008/909 έχουν την έννοια ότι η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει και να εκτελέσει ποινική καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους όταν έχει στη διάθεσή της στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ύπαρξη, στο εν λόγω άλλο κράτος μέλος, συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ιδίως όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστηρίων, και υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι οι πλημμέλειες αυτές μπορεί να είχαν συγκεκριμένη επίπτωση στην ποινική διαδικασία εις βάρος του καταδικασθέντος. Στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης απόκειται να εκτιμήσει την κατάσταση που επικρατούσε στο κράτος μέλος έκδοσης μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της ποινικής καταδικαστικής απόφασης της οποίας ζητείται η αναγνώριση και η εκτέλεση, καθώς και, αν συντρέχει λόγος προς τούτο, μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της νέας καταδικαστικής απόφασης η οποία οδήγησε στην ανάκληση της αναστολής που είχε χορηγηθεί αρχικώς σε σχέση με την ποινή της οποίας ζητείται η εκτέλεση.

Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

- 43 Λαμβανομένης υπόψη της απάντησης που δόθηκε στο πρώτο, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 44 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 3, παράγραφος 4, και το άρθρο 8 της απόφασης-πλαίσιου 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009,

έχουν την έννοια ότι:

η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει και να εκτελέσει ποινική καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους όταν έχει στη διάθεσή της στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ύπαρξη, στο εν λόγω άλλο κράτος μέλος, συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ιδίως όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστηρίων, και υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι οι πλημμέλειες αυτές μπορεί να είχαν συγκεκριμένη επίπτωση στην ποινική διαδικασία εις βάρος του καταδικασθέντος. Στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης απόκειται να εκτιμήσει την κατάσταση που επικρατούσε στο κράτος μέλος έκδοσης μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της ποινικής καταδικαστικής απόφασης της οποίας ζητείται η αναγνώριση και η εκτέλεση, καθώς και, αν συντρέχει λόγος προς τούτο, μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της νέας καταδικαστικής απόφασης η οποία οδήγησε στην ανάκληση της αναστολής που είχε χορηγηθεί αρχικώς σε σχέση με την ποινή της οποίας ζητείται η εκτέλεση.

(υπογραφές)